

JRC SCIENCE FOR POLICY REPORT

RIO országjelentés, 2017: Magyarország

*A Kutatási és Fejlesztési
Obszervatórium
országjelentés-sorozata*

Dóry, T.
Csonka, L.
Slavcheva, M.

2018

Összefoglalás

Főbb megállapítások

A magyar növekedési ráta 2016-ban is tartotta stabil, 2,2%-os szintjét, és 2017–2018-ban várhatóan – az uniós strukturális alapok intenzívebb abszorpciója segítségével – ennél is magasabb szinteket ér el (3,5–3,8%).

Az államháztartási hiányt sikerült alacsony szinten tartani, 2016-ban a GDP 1,8%-át érte el; a GDP-arányos államadósság 2011 óta szintén csökken, 2016-ban 74,1%-ot tett ki, és a várakozások szerint ez a csökkenő trend folytatódni fog a következő években.

Tovább javult a munkaerőpiaci helyzet is: a foglalkoztatási ráta 2016-ban 71,5% volt, ami csekély mértékben az uniós átlag fölött van. Ezzel párhuzamosan 2017 második negyedévére a munkanélküliségi ráta 4,3%-ra esett vissza.

Több mint egy évtizedes folyamatos növekedés után 2016-ban csökkent a bruttó K+F-kiadás, a GDP 1,22%-ára. E visszaesést elsősorban az állami források csökkenése magyarázta.

Különösen az uniós strukturális alapokból nyújtott társfinanszírozás esett vissza 2016-ban, de a nemzeti K+F-finanszírozás is zsugorodott. A várakozások szerint 2017-ben jelentősen intenzívebb lesz e források felhasználása.

A vállalati K+F-ráfordítások 2016-ban névértéken csekély növekedést értek el, elsősorban a gyógyszeripari és a gépjárműipari vállalatok tevékenységének köszönhetően.

A külföldi tulajdonban lévő vállalkozások továbbra is kiemelkedően nagy súllyal bírnak nem csak általában a nemzetgazdaságban, hanem az üzleti ágazat K+F tevékenységei tekintetében is.

A magyarországi szakpolitikai döntéshozatal kihívásai a K+I területén

Az innováció előmozdítása a belföldi vállalkozások esetében. A kisebb hazai tulajdonú vállalkozások nem rendelkeznek K+F-célokra fordítható forrásokkal, és K+I-projektjeik megvalósulása gyakran az állami támogatásoktól függ. E probléma felismeréséből intézkedések széles köre született a magánszféra kutatási és innovációs tevékenységeinek támogatására, a statisztikák azonban egyelőre nem tükrözik ezen erőfeszítéseket.

A tudományos élet, a felsőoktatás és a vállalkozások közötti együttműködés javítása. Az elmúlt évtizedben több program indult a tudományos élet, a felsőoktatás és a vállalkozások közötti együttműködés támogatására. Ezek azonban többnyire túl rövid élettartamúak voltak ahhoz, hogy jelentős eredményeket érhetek volna el. Az újonnan alakult Felsőoktatási és Ipari Együttműködési Központok (FIEK) legalább négy évig fejtik ki tevékenységüket, és a remények szerint tartós hidakat tudnak kialakítani a tudományos központok és a vállalkozások között, ami azonban mindkét szféra kultúrájában és hozzáállásában változásokat igényel.

Az innováció keresleti oldalának támogatása. Magyarországnak eddig kevés tapasztalata van a kereskedelmi forgalmazást megelőző közbeszerzés területén. A 2013–2020-as időszakra szóló nemzeti K+F+I-stratégia a K+F iránti kereslet élénkülését határozta meg a magyar K+F+I-rendszer fejlesztésének egyik kulcskérdéseként. Jóllehet a 2016. évi nemzeti reformtervben szerepelt egy kereskedelmi hasznosítást megelőző közbeszerzési program, a 2017-es K+F-felhívások körében mégsem tették közzé a tervezett felhívást, miután a közszféra részéről nem volt rá igény.

Magasan képzett emberi erőforrások biztosítása a K+I-rendszer számára.

Nemzetközi összehasonlításban meglehetősen alacsony mind a tudományos és mérnöki diplomát szerzők száma, mind pedig az egész életen át tartó tanulásban való részvétel aránya, és jelentős szakadék keletkezhet a szakképzett tudományos és mérnöki munkatársak kereslete és kínálata között. Több kezdeményezés is elindult e helyzet javítása érdekében, de a trend megfordításához több évre lehet szükség.

Főbb fejlemények 2017-ben a K+I területén

- [A 2013–2020-as nemzeti K+F+I-stratégia aktualizálása](#) folyamatban van, a legkiválóbb hazai és nemzetközi szakértők széles körű részvételével. 2017-ben véget ért az érdekelt felekkel folytatott konzultáció, amelyet egy nemzeti szintű konzultáció követ. A tervek szerint a megújult K+F+I-stratégia 2018 folyamán kerül elfogadásra.
- [A felsőoktatás „fokozatváltására” irányuló középtávú szakpolitikai stratégia](#) A felsőoktatásban jelenleg is zajlik [a 2016–2020-as cselekvési terv](#) végrehajtása, az Emberi Erőforrások Minisztériumának felügyelete alatt.
- A HEInnovate program keretében az OECD és az EU által készített országelemzés nyomán 2017 novemberében hivatalosan is közzétették a [Supporting Entrepreneurship and Innovation in Higher Education in Hungary](#) („A vállalkozói készség és az innováció támogatása a magyarországi felsőoktatásban”) című jelentést.

Intelligens szakosodás

Folyamatban van a nemzeti intelligens szakosodási (S3) stratégia végrehajtása a Nemzeti Kutatási, Fejlesztési és Innovációs Hivatal (NKFIH) égisze alatt. Az S3 stratégiában meghatározott fejlesztési irányok beépültek az NKFIH által a 2014–2020-as programozási időszakra vonatkozóan meghirdetett pályázati felhívásokba¹.

Az S3 stratégia a 2013–2020-as nemzeti K+F+I-stratégiával² összehangoltan működik, és az utóbbit lebontja ágazati és területi szintre, így a kettő – bizonyos mértékig – összefonódik. Az NKFIH 2017 májusában indította útjára a legfontosabb érdekelt felek részvételével megvalósuló K+F+I-stratégia megújítását, amely az S3 stratégiaira is kihat.

A nemzeti S3 stratégia az intelligens termelésre helyezte a fő hangsúlyt. Részben ezen előzményekre támaszkodva hirdette meg a magyar kormány 2016-ban az új újraparosítási tervét (Irinyi-terv) az Ipar 4.0 szempontjait is figyelembe véve. Az Irinyi-terv célja az ipari termelés magyar GDP-n belüli arányának további növelése, hét kulcsfontosságú iparág támogatása révén. Az Irinyi-terv keretében a kormány ún. mintagyárak létrehozását tervezi több magyarországi helyszínen, melyeket 2017 őszén jelentett be³.

Az NKFIH által közzétett K+F+I-felhívások és más, az uniós strukturális alapok által társfinanszírozott pályázati felhívások kifejezett S3-prioritásokat tartalmaznak a felhívások megjelölt céljai között, és az értékelési folyamat során előnyben részesülnek azok a projektjavaslatok, amelyek összhangban vannak az S3-prioritásokkal. Ennek következtében az S3 stratégiai prioritások az egész K+F+I-portfólió szintjén érvényesülnek.

¹<http://nkfi.gov.hu/funding/portfolio-of-calls-to>

²<https://www.google.hu/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=2&cad=rja&uact=8&ved=0ahUKEwiSgoP-m4LWAhUTSJoKHZUbD94QFgqtMAE&url=http%3A%2F%2Fnkfi.gov.hu%2Fdownload.php%3FdocID%3D25559&usq=AFQjCNHGwqZ5UucVKfn4KUoHOFpeV1GPYq> (Hozzáférés dátuma: 2017. augusztus 31.)

³<http://www.kormany.hu/hu/nemzetgazdasagi-miniszterium/belgazdasagert-felelos-allamtitkarsag/hirek/hamarosan-elindulhat-a-mintagyarak-letesitese> (Hozzáférés dátuma: 2017. augusztus 31.)

JRC Mission

As the science and knowledge service of the European Commission, the Joint Research Centre's mission is to support EU policies with independent evidence throughout the whole policy cycle.

EU Science Hub

ec.europa.eu/jrc

@EU_ScienceHub

EU Science Hub - Joint Research Centre

Joint Research Centre

EU Science Hub